

Program działania
Muzeum Historii Przemysłu w Opatówku
na lata 2021-2024

I. Diagnoza

Muzeum Historii Przemysłu w Opatówku jest samorządową instytucją kultury. Organizatorem Muzeum jest Powiat Kaliski, ogólny nadzór nad Muzeum sprawuje minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, a bezpośredni Zarząd Powiatu Kaliskiego. Zostało założone w 1981 roku. Terenem działania Muzeum jest obszar Powiatu Kaliskiego, ale może również działać na pozostałym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, a także poza jej granicami. Jako instytucja kultury, z uwagi na bogactwo zbiorów, ma nieocenione znaczenie dla Powiatu Kaliskiego i Południowej Wielkopolski.

II. Misja

Muzeum Historii Przemysłu w Opatówku to instytucja której celem jest ochrona i gromadzenie dóbr kultury, podejmowanie badań naukowych i ich popularyzacja, pielęgnowanie, pamięci historycznej a także działalność edukacyjna, kulturalna, artystyczna kształtująca ludzkie postawy, wiedzę i świadomość.

III. Struktura muzeum

Muzeum składa się z jednej placówki zlokalizowanej w miejscowości Opatówek w Powiecie Kaliskim. Prowadzi działalność naukowo-badawczą, edukacyjną, a obszary aktywności określone są w statucie. Wśród nich należy wyróżnić: organizowanie wystaw stałych i czasowych, gromadzenie zbiorów i zabytków, ich katalogowanie przechowywanie w odpowiednich warunkach oraz naukowe opracowania, prowadzenie działalności, edukacyjnej, artystycznej i upowszechniającej kulturę.

Program działania należy traktować jako wstępny, wymagający pogłębienia.

Muzeum Historii Przemysłu w Opatówku posiada ważne kolekcje (między innymi: fortepiany, pianina, maszyny i urządzenia przemysłowe, ceramikę użytkową, tkaniny i dzianiny zabytkowe i współczesne), ciekawy i różnorodny plan działań edukacyjnych, a także doświadczony zespół pracowniczy.

Potencjał ten powinien być wspierany, w mojej ocenie, przez regularną współpracę z uczelniami wyższymi (UAM Poznań, Akademia Kaliska itp.), innymi muzeami (Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej, Muzeum im. M. Dąbrowskiej w Russowie), ważnymi instytucjami, licznymi stowarzyszeniami i organizacjami. Szansą dla Muzeum nawiązanie współpracy z nowymi placówkami kultury oraz kontakty z muzeami zagranicznymi.

W działalności zarządczej Muzeum należałoby zwrócić uwagę na :

- frekwencja zwiedzających,
- niewystarczającą wysokość dotacji,
- niskie przychody własne,
- zwiększenie pozyskania środków z innych źródeł (projekty, sponsoring, mecenat),
- organizację popularnych uroczystości np. obchody rocznic narodowych, koncerty,
- zacieśnienie współpracy ze szkołami, firmami współpracującymi z Muzeum (renowacja fortepianów, firmy włókiennicze), które poszerzą publiczność instytucji.

Główne cele stojące przed zarządzającą jednostką to:

1. Finanse Muzeum

- przeprowadzenie szczegółowej analizy sytuacji finansowej Muzeum,
- zwiększenie przychodów własnych (wynajem pomieszczeń z uwzględnieniem wyremontowanego skrzydła zachodniego Muzeum, organizacja konferencji, seminariów),
- zwiększenie działań związanych z pozyskaniem środków zewnętrznych na dodatkową działalność (projekty, dotacje),
- pozyskanie środków z udostępnienia logo Muzeum Historii Przemysłu w Opatówku.

2. Działalność merytoryczna

- opracowanie i wdrożenie programu wystawienniczego,

- rozpoznanie potencjału zbiorów i zaplanowanie na tej bazie cyklu wystaw,
- współpraca merytoryczna-wystawiennicza z innymi muzeami.

3. Cele działania

- wzrost frekwencji/ ilości osób odwiedzających,
- realizacja wystaw stałych i czasowych,
- wzrost przychodów własnych,
- mecenat/sponsoring, liczba zawartych umów.

4. Grupy docelowe odbiorców.

Zasoby Muzeum i jego działalność muszą zaspakajać potrzeby wszystkich mieszkańców powiatu kaliskiego i południowej wielkopolski.

Grupą docelową są przede wszystkim (choć nie tylko) mieszkańcy gmin powiatu kaliskiego. Dla nich należało by zorganizować wystawy tematyczne danej gminy- przykładem może być gmina Lisków i wystawa na temat życia i działalności księdza Wacława Blizińskiego, czy gmina Szczytniki i wystawa na temat działalności księdza Augustyna Kordeckiego.

Jedną z podstawowych grup docelowych są nauczyciele i uczniowie szkół i przedszkoli. Poprzez dobrą współpracę ze środowiskiem szkolnym, wykształca się gotowość do korzystania z ofert muzealnych od najmłodszych lat. Muzeum posiada ciekawą ofertę dla tej grupy odbiorców.

Grupą docelową są również studenci, przedsiębiorstwa firm branżowych związanych z Muzeum Historii Przemysłu w Opatówku.

5. Działalność naukowa

Należy mobilizować wszystkich pracowników Muzeum Historii Przemysłu, w Opatówku do działalności naukowej i doceniać osiągnięcia w tym zakresie. Aktywność naukową należy publikować w różnych czasopismach i dbać o jego wysoki poziom merytoryczny i edytorski.

6. Zarządzanie instytucją

Zgodnie ze statutem Dyrektor będzie zarządzał działalnością muzeum, powołany zostanie zastępca Dyrektora, a także specjalista ds. projektów i pozyskiwania środków zewnętrznych. Zachowana zostanie dotychczasowa struktura organizacyjna, która funkcjonuje w muzeum.

IV. Wizja

Muzeum jako placówka otwarta, nowoczesna, atrakcyjna, przyjazna wszystkim odwiedzającym, ma być centrum integracji społecznej, miejscem swobodnego dostępu do wiedzy historycznej i teraźniejszej informacji. Jako, instytucja będzie aktywnie uczestniczyć w organizacji imprez kulturalnych, historycznych poza budynkiem Muzeum, organizować wykłady, prelekcje w szkołach, placówkach kultury na terenie Powiatu Kaliskiego. Aby osiągnąć założone cele bardzo ważna jest promocja, marketing, informacja mająca na celu dotarcie do szerokiego grona odwiedzających, za pośrednictwem: mediów-prasy, radia, telewizji, internetu, mediów społecznościowych.

1. Cele długoterminowe

1.1. Organizacja wystaw stałych i czasowych.

Głównym celem Muzeum na lata 2021-2024 jest utrzymanie i poszerzenie wystaw stałych:

- XIX wieczne napędy, wynalazcy, pracujące maszyny,
- Przemysł w Kaliskiem w Okresie Industrializacji Ziemi Polskich w XIX wieku,
- Zabytkowe maszyny dziewiarskie, pomocnicze, bonneterie, projekty dzianin ASP w Łodzi,
- Laboratorium przemysłowe,
- Fortepiany firm polskich XIX i XX wiek,
- Drukarnia – pracownia czerpania papieru,
- Ornat Jana Pawła II i Benedykta XVI na tle zabytkowych paramentów liturgicznych,
- Dawna Maszynownia Fabryczna,
- Ceramika XIX-XXI wieku.

1.2. Gromadzenie zabytków - eksponatów i materiałów dokumentacyjnych oraz inwentaryzowanie, katalogowanie i naukowe opracowywanie zgromadzonych zbiorów oraz materiałów dokumentacyjnych.

Kolejnym celem długoterminowym jest realizacja potrzeb społeczności lokalnej i wyzwań jakie stawia przed Muzeum, Organizator – Powiat Kaliski. Muzeum ma być ważnym centrum kultury w regionie i Polsce o działalności w takich obszarach jak: gromadzenie dóbr kultury dotyczących historii regionu, popularyzacja historii i sztuki, edukacja patriotyczna, promocja regionu, promocja kultury, twórców, pisarzy, kolekcjonerów, grup rekonstrukcyjnych. W latach 2022-2024 ważnym będzie współpraca z różnego rodzaju stowarzyszeniami, a także powołanie Fundacji która będzie ściśle współpracować z Muzeum na rzecz jego rozwoju.

Muzeum Historii Przemysłu w Opatówku ma stać się centrum działalności kulturalnej, edukacyjnej na rzecz społeczności lokalnej, skierowanej do mieszkańców Powiatu Kaliskiego dla osób o utrudnionym dostępie do kultury. Ma stać się centrum spotkań, warsztatów, wydarzeń umożliwiających wielowymiarowe obcowanie z historią, kulturą, sztuką obejmujących dzieci, młodzież, dorosłych, seniorów oraz inne grupy społeczne.

1.3. Prowadzenie działalności edukacyjnej, publikacyjnej, wydawniczej i upowszechniającej kulturę oraz udostępnianie zbiorów do celów naukowych, wystawienniczych i edukacyjnych.

Większości wystaw będą towarzyszyć warsztaty z młodzieżą szkolną, które mają na celu poznanie historii technik i przemysłu. Starsi miłośnicy historii uczestniczyć będą w organizowanych przez Muzeum odczytach, prelekcjach i wykładach otwartych na tematy z dziedziny: historii przemysłu, kultury, sztuki i literatury.

Szeroka oferta edukacyjna Muzeum, skierowana będzie do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, jej celem będzie popularyzacja wiedzy z zakresu historii. Edukacja muzealna jest cennym uzupełnieniem zajęć dydaktycznych prowadzonych w szkołach. Podczas lekcji wiedza przekazywana jest uczniom

poprzez różnego rodzaju prelekcje, pokazy praktyczne, prace z dziełami sztuki i zabytkami oraz z wykorzystaniem różnorodnych multimedialnych.

Ważną funkcję edukacyjną stanowią także formy warsztatowe, gdzie wiedza przekazywana jest w formie prelekcji, natomiast zajęcia praktyczne przyczyniają się do rozwoju czynności manualnych i utrwalenia wiedzy i umiejętności uzyskanych podczas pobytu w muzeum. Program takich zajęć będzie obejmował wiele grup wiekowych od przedszkolaków począwszy, poprzez zajęcia dla uczniów szkół podstawowych. Nowością będzie organizowanie warsztatów dla rodzin oraz seniorów, a także dla osób niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Kontynuacja powyższych działań będzie urozmaicona poprzez rozszerzenie tematyczne, dostosowywanie do odpowiednich grup odbiorców i modyfikację środków i metod przekazu.

Muzeum będzie udostępniało zbiory (wg ustalonych zasad) dla instytucji kultury, studentów, pracowników naukowych, kolekcjonerów, redakcji i autorów artykułów naukowych i popularno-naukowych, którzy zajmują się opracowywaniem tematów związanych z kolekcjami, którymi dysponuje placówka. Pracownicy naukowcy muzeum służą i służyć będą pomocą przybliżając opracowania zawarte w kartach danych obiektów, wskazując źródła ewentualnych poszukiwań, niekiedy przybliżając tło historyczne danego eksponatu.

Ekspozycje będą także wypożyczane do innych muzeów w celach wystawienniczych. Jest to działalność podstawowa placówki, która będzie się rozwijać i poszerzać kręgi współpracujących. Ma to na celu upowszechnianie zbiorów muzeum. Wzajemne udzielenia zbiorów umożliwiają tworzenie ekspozycji czasowych obejmujących dany temat w sposób kompleksowy i wyczerpujący.

Muzeum będzie prowadziło działalność wydawniczą. Pracownicy naukowcy muzeum będą zachęceni do bardziej wzmożonej pracy naukowej poprzez pisanie artykułów naukowych, które będą wydawane w różnorodnych formach. Ekspozycje czasowe, będące niejednokrotnie bardzo szeroką prezentacją tematyczną różnorodnych zagadnień z dziedzin: sztuki, historii, archeologii, muzyki również wymagają wydawania katalogów. Po ukończonej wystawie stanowią świadectwo dokonania muzealnych i mogą stać się cennym źródłem wiedzy dla potencjalnych czytelników. Ze względu na ten znakomity element upowszechniania wiedzy na temat działalności

muzeum oraz promowania pracy i dokonań muzealników, działania te będą ciągle kontynuowane.

W celu przybliżenia informacji o kolejnych wystawach i inicjatywach podejmowanych w ramach działania placówki wydawane będą również foldery, rozdawane bezpłatnie, które pozwolą na szeroką promocję. Będą one rozdawane na targach, ekspozycjach promujących Opatówek, Kalisz i region oraz w Centrach Informacji Turystycznej.

1.4. Przechowywanie gromadzonych zabytków w warunkach zapewniających im właściwy stan zachowania i bezpieczeństwo, oraz magazynowanie ich w sposób dostępny do celów naukowych.

Nowoczesne magazyny muzealne są marzeniem wszystkich muzealników w naszym kraju. Mając szanse na inwestycje w infrastrukturę magazynową planuję stworzyć nowoczesne przestrzenie magazynowe, które w części mogą pełnić funkcje wystawiennicze dla obiektów różnorodnych zbiorów muzealnych. Ułatwi to nie tylko potrzeby poznawcze, ale umożliwi opracowania naukowo – badawcze.

1.5. Organizowanie badań naukowych, inicjowanie, wspieranie i udział w projektach regionalnych i ponadregionalnych w dziedzinach: historii, muzyki, sztuki.

Muzeum będzie uczestniczyło w projektach organizowanych przez różne instytucje kultury na wielu szczeblach. Począwszy od projektów ogłaszanych i inicjowanych przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, poprzez projekty wojewódzkie lub ogłaszane przez instytucje podległe Zarządowi Województwa Wielkopolskiego. Są to udziały w ogólnopolskich akcjach, takich jak Dni Dziedzictwa Kulturowego, akcje skierowane do różnych grup społecznych, jak np. 60+ Kultura. Muzeum może być także inicjatorem różnego rodzaju akcji propagujących świadomość regionalną, historyczną, artystyczną dotyczącą regionu kaliskiego i szeroko pojętej sztuki polskiej z różnych dziedzin. Działalność ta wpisuje się w działania statutowe i jest jedną z bardziej istotnych w ramach kreowania wizerunku i kierunku rozwoju placówki.

1.6. Promocja Muzeum

Celem jest wykorzystanie Muzeum do promocji Województwa Wielkopolskiego, a także promocji Muzeum przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego. Promocją będzie także ekspozycja Papieskich Ornatów w nowo-wyremontowanej sali konferencyjnej w budynku Starostwa Powiatowego w Kaliszu. Promocja ta w zdecydowany sposób zwiększy grupę docelowych odbiorców usług Muzeum Historii Przemysłu w Opatówku.

1.7. Zagospodarowanie wyremontowanego zachodniego skrzydła Muzeum

Zrealizowany projekt przyczyni się do wzrostu atrakcyjności gospodarczej, turystycznej i inwestycyjnej Powiatu Kaliskiego, poprawi jego ofertę kulturalną. Projekt przyniesie korzyści w sferze społecznej mieszkańców regionu poprzez instytucję kultury, budowania tożsamości i przynależności mieszkańców regionu, w wyniku którego nastąpi uwrażliwienie mieszkańców na kulturę i wzrost ruchu turystycznego.

2. Cele krótkoterminowe

2. 1. Organizacja cyklicznych, dorocznych wydarzeń:

- Noc muzeów,
- Powiatowe spotkania z kulturą,
- Dzień kultury Ukraińskiej – koncert kolęd wigilijnych,
- Prelekcje: np. Fidler – fabryka marzeń,
- Koncerty wynikające z obchodów różnych uroczystości,
- Świąteczne spotkania z tradycją.

(udział ok. 2500 osób uczestniczących w realizowanych projektach przez Muzeum i współorganizujących partnerów).

2. 2. Opracowanie programu warsztatów dla seniorów i grup z niepełnosprawnością.

(wzrost liczby odwiedzających wymienionej grupy osób o 20%).

2.3. Organizacja czasowych ekspozycji zewnętrznych w jednostkach kultury Gmin Powiatu Kaliskiego.

(udział ok. 1500 osób uczestniczących w ekspozycjach i uroczystościach na terenie Gmin Powiatu Kaliskiego).

2.4. Wystawy czasowe:

- Powiat Kaliski – historia i teraźniejszość,
- Opatówek – General Zajączek,
- Historia OSP w Południowej Wielkopolsce,
- Ks. W. Bliziński – duchowny, społecznik, polityk,
- Ks. A. Kordecki – obrońca Częstochowy.

(udział w wystawach czasowych ok. 1200 osób).

2.5. Przygotowanie zajęć edukacyjnych prowadzonych w szkołach na terenie Powiatu Kaliskiego.

(udział ok. 300 uczniów szkół w zajęciach prowadzonych przez pracowników Muzeum).

2.6. Pozyskanie środków zewnętrznych

Mając świadomość niewystarczających środków na szeroki rozwój Muzeum i realizację wszystkich zaplanowanych przedsięwzięć, placówka prowadzić będzie intensywną politykę pozyskania dodatkowych źródeł finansowania na działalność statutową. Dodatkowymi źródłami finansowania mogą być: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Narodowe Centrum Kultury, Urząd Marszałkowski, Fundacje, Stowarzyszenia. Podjęte będą starania aby w miarę możliwości zwiększyć przychody z prowadzonej działalności (wynajem pomieszczeń, sprzedaż wydawnictw, udostępnienie zbiorów, organizacja konferencji, seminariów). Muzeum będzie pozyskiwać fundusze od osób fizycznych i prawnych, ważnym elementem będzie współpraca z przedsiębiorcami (sponsoring, darowizny finansowe, rzeczowe).

Pozyskując fundusze zewnętrznie na realizację zadań Muzeum, kluczowym i niezbędnym będzie wsparcie Organizatora, w celu zapewnienia wkładu własnego w realizowanych projektach z udziałem środków krajowych jak i europejskich. Muzeum

będzie współpracować ze wszystkimi podmiotami które mają możliwość zdobywania dotacji, grantów i środków z wielu źródeł zarówno krajowych jak i zagranicznych.

Głównym przesłaniem powyższego opracowania jest potwierdzenie gotowości do pełnego zaangażowania się w kierowanie Muzeum Historii Przemysłu w Opatówku. Takiego podejścia oczekuje otoczenie muzeum, pracownicy instytucji, a wymaga tego Organizator.

Piotr Gosik